יציאות השבת פרק ראשון שבת

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

סו א מי' פ"ג מהל' ק"ש הל' ה עיש"ט ל"ח סי' סה סעיף ב:

סו ב מי' פ"ו מהל' שבת הלכה יג סמג עשין לו עור ד"מ סי' רסב:

מוסף רש"י

לדעת כי אני ה'. מקדשכם. ריסיס דקרקע לך את שבתותי תעשמרו, ומלי לעמת. רוצה אני שתדעו מה מצנה שנותה אני מצנה ליתן לסם (בציאה פה). צריך להודיע לאחר. לעצות לי יום ופומן, שסם תוכסם ותרכה אינו צריך להודיעו. ומר אלא יסם זה יוכב ומוכה מוכיח בא עלי בכר זה (שם). ומשה לא ידע. חלמה נתן לו בקב"ה קרון עור פנים ולא תוליעו (שם). דעבידא לאגלויי. כגון קרון עור פנים דמשה, שהודישוהו הרואין לא נרון הענין להודיעו (שם). שישיבתה קרובה. וניישבה מקרוב לפיכך לא נתמלאה שלחה עדיין (בראשית י"ט כו).

רב נסים גאון

רב הסדא הוה נקט מתנתא דתורא בידיה. רב חסדא בתן הוה וחמצא במסכת ברכות בפרק כיצד מברכין דף מד) אמר ר' יצחק עיר אחת היתה בארץ ישראל ובופנא שמה והיו בה שמנים וזנים אחים כהנים נשואים) לשמנים זונות אחיות כהנות, ובדקו הכמן יסורא ועד נהדדעא ולא ישכחו אלא תירני בנחיה רב חסדא כו', ואע"ג אינהי כהנתא אינהו לא כהני.

שאני בית הבסא דנפיש זוהמא. תימה נסוף פ"ק דנדרים (דף ז.) גרס נעי רבינא הזמינו לבית הכסא והזמינו לבית המרחץ מהו מלמא במרחץ נמי מיבעי ליה ויש שמוחקין מומו מס מן הספרים משום הך דהכא ומיהו יש לקיים מס הגיר' והכל ה"פ מלי למו כי היכי דלא ליפסיטא ליה מבית הכסא ה"נ לא ליפסיטא ליה מבית המרחץ ומצני שאני בית הכסא דנפיש זוהמיה להכי לא ליפסיטא ליה מכל מרחץ כתר דבעיא הדר פסטא ס"נ הזמינו לבית המרחץ מיהו מדכרי רבינא מלא הס"ם הוא דמסיק שאינו רוצה למלך וכן יש כמה מקומות: **דמתרגמינן אלהא** מהימנא. תימה דשלוס נמי מתרגמינן דעבד ליה שלום וי"ל דהתם קלקלו שלום על מס שהוא עושה שלום אלא לא קלקלו שלום אלא מלא נעי למימר ה' שלום ה' העושה לו שלום ס"ל למימר ה' שלומו:

הנותן מתנה לחברו צריך להודיעו. ודוקא במתנה שניתן לו כפירוש הקונטרס וכפי מוכח בפרק הזהב (חולין קלב.) והא דאמר בפ"ב דכתובות (דף כה.) מזקה לכתובה מילוק מתנות כגון שמעיד לו לכתובת כתובה יכנה ניכליס:

ה"נ נתנלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. ומע"ג דכלאו הכי נגזר לכתיב (בראשית טו) ועבדום וענו אותם שמא לא היה נגזר עליהם עינוי כ"כ אלא ע"י זה שהרבע מתות שנה התחילו קודם שנולד ישמק ל' שנים: **ושל** סדום נ"ב שנה. כמו שמוכיח נקול' שהיה מברהם בן מ"ח שנה כשנכנס סדום ושלוחה כ"ו שנים משמע שהיה מברהם בן ע"ג כשהרג את המלכים ובפדר עולם משמע שהיה בן ע"ה שנה כשהכה את המלכים דקאמר התם מברהם בינו כשנדבר עמו בין הנתרים בן ע' שנה היה שנאמר ויכי מקן שלשים שנה וגו' וחזר לאחן ושהה שם ה' שנים שנאמר ואחרם בן ממש שנים ושבעים שנה נלאתו ממאן וגו' ואותה שנה שילת מאחן שנת רעב היתה ירד למלרים ושהה שם ג' חדשים נת ושב לו בחלוני ממרא היל שנה שכנס את המלכים ולפ"ז לא היתה שלוחה אלא כ"ד ואיך לומר שהיתה שלוחה כ' שנים מתחלה ולא עונותיה מועטין שנאמר [5]הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער מאי קרובה אילימא קרובה דמיקרבא וזוטא והא קא חזו לה אלא מתוך שישיבתה קרובה עונותיה מוצערין א"ר [6]אבין מאי קרא דכתיב [5]אמלטה נא שמה נ"א בגימטריא נ' וחד הוי ושל סדום נ' וב' ושלוחה כ"ו

שאני בית הבסא דמאים: אין שם שאילת שלום מסייע ליה לרב המנונא משמיה דעולא דאמר אסור לאדם שיתן שלום לחבירו בבית המרחץ משום שנאמר [1]ויקרא לו ה' שלום אלא מעתה הימנותא נמי אסור למימר בבית הבסא דכתי' [2]האל הנאמן וכ"ת ה"נ והאמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב [3]ישרי למימר הימנותא בבית הבסא התם שם גופיה לא איקרי הכי דמתרגמינן אלהא מהימנא הכא שם גופיה איקרי שלום דכתיב ויקרא לו ה' שלום: ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו שנאמר [4]ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו לא קשיא הא במילתא דעבידא לאגלויי הא במילתא דלא עבידא לאגלויי והא שבת דעבידא לגלויי מתן שכרה לא עביד לגלויי רב חסדא הוה נקיט בידיה תרתי מתנתא דתורא אמר כל מאן דאתי ואמר לי שמעתתא חדתא משמיה דרב יהיבנא ליה ניהליה א"ל רבא בר מחסיא הכי אמר רב הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו שנאמר לדעת כי אני ה' מקדשכם יהבה ניהליה אמר חביבין עלך שמעתתא דרב כולי האי אי א"ל אין א"ל הינו דאמר רב מילתא אלבישייהו יקירא א"ל אמר רב הכי בתרייתא עדיפא לי מקמייתא ואי הוה נקיטנא אחריתי יהיבנא לך: [5]ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב [2]לעולם אל ישנה אדם בנו בין הבנים שבשביל משקל שני סלעים מילת שנתן יעקב ליוסף יותר משאר בניו נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים: ואמר רבא בר מחסיא אמר רב חמא בר גוריא אמר רב לעולם יחזר אדם וישב בעיר שישיבתה קרובה שמתוך שישיבתה קרובה עונותיה מועטין שנאמר [5]הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והיא מצער מאי קרובה אילימא קרובה דמיקרבא וזוטא והא קא חזו לה אלא מתוך שישיבתה קרובה עונותיה מוצערין א"ר [6]אבין מאי קרא דכתיב [5]אמלטה נא שמה נ"א בגימטריא נ' וחד הוי ושל סדום נ' וב' ושלוחה כ"ו

שאני מים שכפה דמאים. ומס מגוסה עליו מס"ס מספקא לן נהזמנתו: **ויקרא לו.** נדעון להקב"ה ה' שלום: **פימנותא.** להזכיר מזוסה נבית הכסא: **לריך לסודיעו.** מתן פלוגי אתן לך וחזו דרך כבוד דשמא יתביים לקבלה ומתוך כך מתלין בדברים ואינו בוש נדבר וכן אס נתנה בניתו שלא מידיעתו לריך להודיעו שמידו נאה לו שמתוך כך יהא מוהבו: **לדעת כי אני ה' וגו'.** להודיעם אני כא שאני רוצה לקדשם: **שייף ליה מתנה.** יפסקפנו כשתן בין עיניו דבר הגלוה שתשלנו אתו מי עשה כן ויאמר לה המיעוק פלוגי עשה וגם פת נתן לי: **ומני ליה בוחנא.** נותן כחול בעין עינו וכן לשוזו בתלמוד: **לכשיש.** שתשדנו שכשפו: **לאגלויי.** מי נתנו לו: **מתן שכרה כו'.** והוא הודיעם [ע"י משה] בעל פה מה שכתוב: **רב חסדא.** כהן הוה [1]כדלתמרינן (בכרכות פ"ו דף מד.) גבי עיר אחת היתה בא"י וכה שמונים זונות אחיות אחים כהנים הנשואים לשמנים זונות אחיות כהנות לדעת כי אני ה' מקדשכם: שמות לא יג 4 ודרי ברדתו משה מהר סיני ושני לוחת העדות ביד משה ברדתו נתן התורה ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו: שמות לד כט 5 הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והוא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי: בראשית יט כ

הגהות הב"ח

(ב) רש"י ד"ה הוה נקט וכו' וכי סיכי דאחזוק נמסכ כרכות הנ:

רבינו חננאל

אמר רב המנונא אסור ליתן שלום לחבירו בבית הכסא שהשם נוסיה איקרי שלום, שנאמר ויקרא לו ה' שלום, אבל לומר נאמן בבית הכסא מותר שאינו שם שנאמר האל הנאמן ומתרגמינן אלהא מהימנא. אמר רב הנותן מתנה לחבירו צריך להודיעו, שנאמר לדעת כי אני ה' מקדשכם. ודני מילי במילתא דלא עבידא לאיתגלויי, אבל במילתא דעבידא לאיתגלויי לא, שנאמר ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. אמר רב לעולם אל ישנה אדם בנו אחר משאר בניו, שהרי בשביל בי סלעים מילת שהוסיף יעקב אבינו ליוסף נתקנאו בו אחיו ונתגלגל הדבר וירדו אבותינו למצרים. אמר רב לעולם יחזר אדם וישב בעיר שישיבתה קרובה [שמתוך שישיבתה קרובה] עונותיה מועטין. א"ר חנן מאי קרא, שנאמר הלא מצער היא ותחי נפשי, כלומר מצער עתה בקרוב נתישיבה. א"ר יצחק ישיבת צוער ג"א שנה היתה שנאמר אמלטה נא שמה נ"א בגימטריא הכי הוו, ישיבתה של סדום נ"ב שנה הוה שהיתה מוקדמת לצוער שנה ושלוחה כ"ו דכתיב

תורה אור השלם

1. ויבן שם נדעון מזבח ליי' ויקרא לו יי' שלום עד היום הזה עודנו בעפרת אבי העזרי: שופטים ו כד
2. וידעתה כי יי' אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותיו לאלף דור: דברים ז ט
3. ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם לדעת כי אני יי' מקדשכם: שמות לא יג
4. ודי ברדתו משה מהר סיני ושני לוחת העדת ביד משה ברדתו נתן התרה ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו:
שמות לד כט
5. הנה נא העיר הזאת קרובה לנוס שמה והוא מצער אמלטה נא שמה הלא מצער הוא ותחי נפשי: בראשית יט כ

(ג) כילה טז., ב) [ופס ע"ש], ג) נ"ז סס, ד) [ל"ל כרכות], ה) מעילה נח., ו) ס"ח פ"ו יומח פ"ב מהלכות של נזיר ה"ו שנת, ז) עי' רש"י חולין מד: ד"ה כל מקדא ומה שרגמתי שם. ח) [ברכות כב.], ט) נירסת רש"ל מסעלה יומח ומסאר נמחק ד"ה כגרון קמא, נמחק שמוהב ד"ה כגרון שומר וכו' כיולר יפה נדנרי תוס' וכן [לעיל] תני' תפרס"ת.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com